

Helsingfors/Mariehamn 20.4.2010**Nr 18/10****Hänvisning** Ålands lagtings skrivelse
24.3.2010, nr 44/2010.

Till Justitieministeriet

Ärende Utlåtande över landskapslag om tillämpning i landskapet Åland av lagen om service och stöd på grund av handikapp, antagen av lagtinget 24.3.2010.**Landskapslagens huvudsakliga innehåll**

Landskapslagen är en s.k. blankettlag, enligt vilken rikets lag om service och stöd på grund av handikapp (FFS 380/1987, nedan rikslagen) görs tillämplig i landskapet. Med stöd av 71 § i självstyrelselagen är rikslagen för närvarande gällande i landskapet i den lydelse den hade 31.12.1992, och genom landskapslagen görs rikslagen i sin nuvarande ordalydelse med vissa i landskapslagen angivna avvikelser gällande i landskapet. Ändringar av rikslagen ska tillämpas i landskapet från det de träder i kraft i riket.

Rikslagens syfte är att främja de handikappades förutsättningar att leva och vara verksamma som jämbördiga medlemmar av samhället samt att förebygga och undanröja olägenheter och hinder som handikappet medför.

Lagstiftningsbehörigheten

I en landskapslag kan enligt 19 § 3 mom. i självstyrelselagen för vinnande av enhetlighet och överskådlighet intas stadganden av rikslagstiftningsnatur som i sak överensstämmer med motsvarande stadganden i rikslag. Intagande av sådana stadganden i en landskapslag medför inte ändring i fördelningen av lagstiftningsbehörigheten mellan riket och landskapet.

Landskapslagen gäller socialvård, landskapets myndigheter samt kommunernas förvaltning på vilka områden lagstiftningsbehörigheten tillkommer landskapet enligt 18 § 1,4 och 13 punkterna i självstyrelselagen.

Enligt 27 § 1 mom. i självstyrelselagen hör stiftande, ändring och upphävande av grundlag samt avvikelser från grundlag till rikets lagstiftningsbehörighet. I grundlagens 6 § föreskrivs att alla är lika inför lagen och att ingen utan godtagbart skäl får särbehandlas på grund av bl.a. hälsotillstånd eller handikapp. Grundlagens 19 § 3 mom. förutsätter att det allmänna, enligt vad som närmare bestäms genom lag, skall tillförsäkra var och en tillräckliga social-, hälsovårds-, och sjukvårdstjänster samt befrämja befolkningens hälsa. Enligt Ålandsdelegationens uppfattning innebär de i landskapslagen intagna avvikelserna från rikslagstiftningen inte några från rikslagstiftningen avvikande ingrepp i de grundläggande fri- och rättigheterna.

Lagstiftningsbehörigheten gällande försäkringsavtal och socialförsäkring har i självstyrelselagens 27 § 11 punkt och 29 § 1 mom. 3 punkt hänförts till riket. I rikslagen ingår även bestämmelser om återkrav samt utmättningsförbud vilka angelägenheter är att hänföra till området för rättskipning, på vilket område lagstiftningsbehörigheten tillkommer riket enligt 27 § 23 punkten i självstyrelselagen. Dessa bestämmelser kan med stöd av 19 § 3 mom. i självstyrelselagen intas i landskapslagstiftningen.

I landskapslagen har rikslagens bestämmelser om överklagande inte undantagits. Enligt rikslagens 18 och 19 § (ändrade genom FFS 1545/2009) får ändring i socialnämndens beslut om service och ekonomiskt stöd sökas genom besvär hos förvaltningsdomstolen och besvär över förvaltningsdomstolens beslut i vissa fall anförs hos högsta förvaltningsdomstolen. Besvärsoverklagandena överensstämmer med 25 § i självstyrelselagen.

I landskapslagens 5 § berättigas landskapsregeringen att inom landskapets behörighet genom landskapsförordning besluta att författningar som utfärdats med stöd av rikslagen ska tillämpas i landskapet oförändrade eller med de ändringar som landskapsregeringen föreskriver. Med anledning härav konstateras att enligt 21 § 1 mom. i självstyrelselagen kan landskapsregeringen med stöd av ett bemyndigande i landskapslag utfärda landskapsförordningar i angelägenheter som hör till landskapets behörighet. Genom landskapslag ska dock utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter samt om frågor som enligt grundlagen och självstyrelselagen i övrigt hör till området för lag. Denna begränsning motsvarar begränsningen i 80 § 1 mom. i grundlagen. Detta innebär att det tydligt ska framgå hur normgivningsmakten delegeras och vilka områden och vilka angelägenheter delegering-

en gäller. Om delegeringen av normgivningsmakten inte uppfyller de krav som grundlagen uppställer, står den i strid med 27 § 1 punkten i självstyrelselagen, som hänför stiftande av grundlag och avvikelser från grundlag till rikets behörighet. I så fall utgör ett delegeringsstadgande en behörighetsöverskridning.

Enligt ordalydelsen är delegeringsstadgandet i landskapslagens 5 § vagt till den del det bemyndigar landskapsregeringen att göra ändringar i bestämmelser som utfärdats i stöd av rikslagen. Innehållet i delegeringen preciseras och begränsas emellertid av den reglering som finns i landskapslagen samt den antagna rikslagstiftningen. Dessutom begränsas de ändringar som landskapsregeringen kan göra i förhållande till riksförfattningarna genom att landskapsregeringen endast kan utfärda förordningar inom landskapets behörighet. Därtill avser stadgandet ändringar av riksförfattningar på förordningsnivå eller lägre nivå. Mot denna bakgrund föreligger inte en behörighetsöverskridning.

Ålandsdelegationens utlåtande

Ålandsdelegationen finner att landskapslagen faller inom landskapets lagstiftningsbehörighet.

Närvarande Ordföranden Lindbäck, ledamöterna Erlandsson, Mäenpää och Olsson jämte suppleanten Lindholm.

På Ålandsdelegationens vägnar:

Peter Lindbäck
ordförande

Rainer Åkerblom
sekreterare